

verneem het uit goede bron...

Studie
20.01.2010

GERECHTELIJKE REORGANISATIE

Eric Van den Broele
Dep. Sr. Manager Research

GRAYDON

GERECHTELIJKE REORGANISATIE WINT AAN SLAGKRACHT

Op **1 april 2009** trad de nieuwe wetgeving betreffende de continuïteit van ondernemingen in werking. Die wet verving de voorgaande op het gerechtelijk akkoord (1997) dat in alle opzichten was mislukt.

De ambitie van de wetgever is bijzonder duidelijk: bedrijven in moeilijkheden alle kansen bieden om hun problemen op te lossen. Het **redden van de werkgelegenheid** en de **economische waarde** van het bedrijf in moeilijkheden staat centraal. Daarnaast ambieert de wetgever ook aan **kleinere ondernemingen** het nodige soelaas te bieden.

Ook moet de wet ertoe leiden de activiteit van het bedrijven in moeilijkheden te redden, en indien mogelijk het faillissement te vermijden. Inderdaad, in tegenstelling tot de vorige wetgeving, sluit de staat van faillissement van de schuldenaar niet uit dat een procedure van gerechtelijke reorganisatie wordt geopend of voortgezet. Anders gesteld: het is niet omdat een bedrijf voldoet aan de faillissementsvoorwaarden (staking van betaling en geschoktheid van krediet) dat een rechtbank verplicht is een verzoek tot gerechtelijke reorganisatie te weigeren.

Na negen maanden werking bieden we bij wijze van afsluiting voor het jaar 2009, een **tweede analyse van enkele kerncijfers**.

In heel 2008 kregen nauwelijks 78 bedrijven het gerechtelijk akkoord toegewezen. Zelfs in het eerste werk- en topjaar, waar het oude gerechtelijk akkoord (1998) werd toegepast, beriepen slechts 180 bedrijven zich op de regeling.

Met het in voege treden van de **nieuwe wet op de continuïteit van de ondernemingen** werden nu **op negen maanden tijd 622 vonnissen** geveld waar de procedure van gerechtelijke reorganisatie werd toegekend. Vooral de maanden oktober, november en december vielen op door een sterke toename van het aantal toegekende procedures. In december alleen al werd voor 116 ondernemingen de procedure van gerechtelijke reorganisatie toegekend. (zie hoofdstuk 'conclusies').

Er wordt dus steeds vaker een beroep gedaan op de gerechtelijke reorganisatie als redmiddel voor het bedrijf in moeilijkheden. De wetgeving wint dus duidelijk aan slagkracht.

Ook blijkt steeds meer dat de wetgever slaagt in zijn opzet daar waar het inderdaad de bedoeling was naar verhouding **meer kleinere ondernemingen** een beroep doen te laten doen op de gerechtelijke reorganisatie (zie hoofdstuk 'gerechtelijke reorganisatie en rechtsvormen'). Bovendien lijkt het erop dat in het bijzonder bedrijven met plotse en acute liquiditeitsproblemen een beroep doen op de reddingsopties (zie hoofdstuk 'gerechtelijke reorganisatie naar secto'r').

Verder stellen we vast dat de procedure –in tegenstelling tot vroeger- vaker op de Vlaamse rechtbanken wordt toegepast (zie hoofdstuk 'gerechtelijke reorganisatie: regionaal en arrondissementeel').

Ondanks het sterk toegenomen elan blijft de toepassing van de wet het effect hebben van de spreekwoordelijke druppel op een hete plaat. Meer dan ooit blijkt dat de bedrijfsleiders van bedrijven in moeilijkheden **of de wet gewoon (nog) niet kennen**, of de aangereikte reddingsboei als onvoldoende relevant ervaren. Inderdaad: volgens de nieuwe wet moet de rechtbank in principe **elke aanvraag tot gerechtelijke reorganisatie die conform de voorschriften wordt ingediend minstens in eerste instantie positief honoreren**. Theoretisch dient dus het aantal vonnissen dat de procedure van gerechtelijke reorganisatie toekent gelijk te zijn aan het aantal correct en met de juiste stukken gedocumenteerde verzoekschriften. In de praktijk is er al jurisprudentie waarbij al te duidelijke fraudegevallen en even duidelijke 'terminale patienten' uit de procedure worden geweerd.

Deze studie heeft niet de ambitie de wetgeving zelf in detail te bespreken. Wel streven we er ten behoeve van de lezer naar de belangrijkste elementen ervan die binnen deze studie relevant zijn gebald samen te vatten. Voor een vollediger en nauwkeuriger beschrijving verwijzen we naar de wetteksten en naar de publicaties in diverse vaktijdschriften**.*

Inzake de interpretatie van de cijfergegevens dient de lezer er zich rekenschap van te geven dat deze enkel mogen gezien worden als een momentopname. De getallen zijn zonder meer 'levend'. Zo bijvoorbeeld worden nu pas de eerste dossiers gehomologeerd en dus worden de afspraken die met de schuldeisers gemaakt werden nu pas –wel of niet- uitgevoerd.

*De telling van de vonnissen heeft uitsluitend betrekking op de periode april-december en werd binnen deze studie op 15 januari 2010 afgesloten.****

* Wet van 31 januari 2009, Belgisch Staatsblad 09 februari 2009

** Wij verwijzen onder meer naar 'In Foro' 7e jg nr 24, september 2009, door de Unie van Rechteren in Handelszaken van België

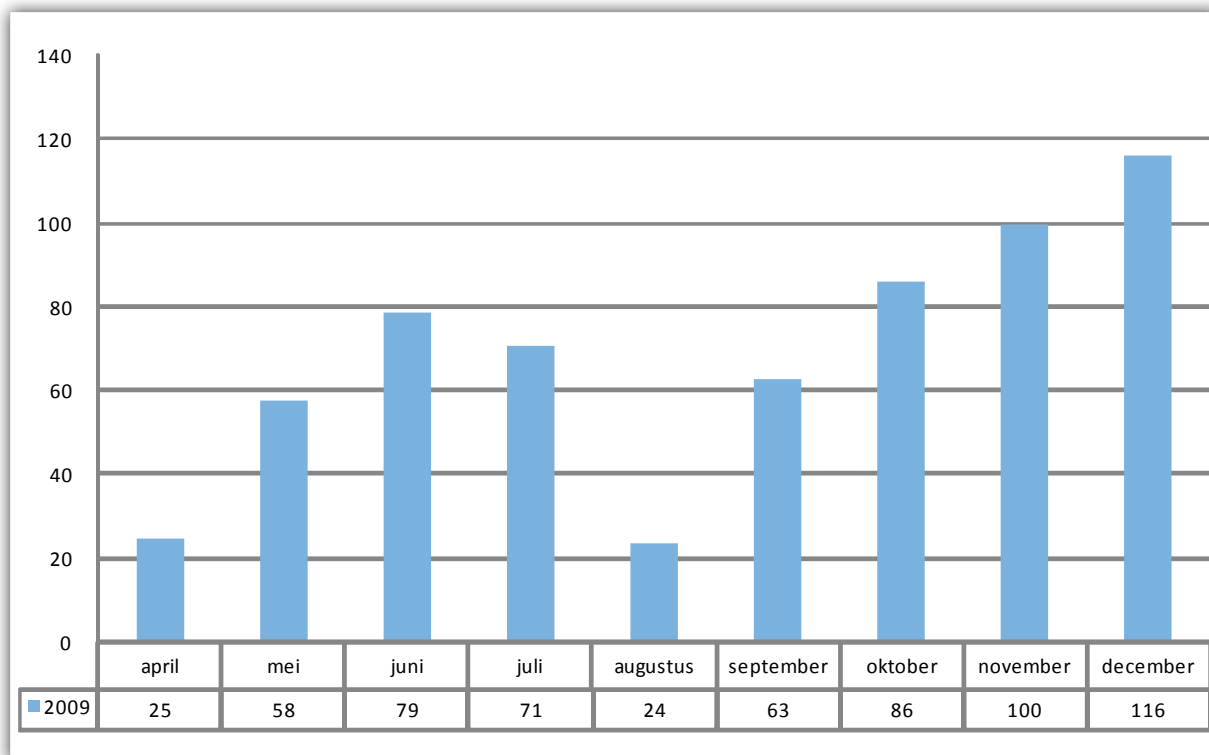
*** Cijfers m.b.t. de evolutie van 1998 tot maart 2009 vindt u via de Graydon-studie "De evolutie van de faillissementen en gerechtelijke akkoorden in België" afhaalbaar via: <http://www.graydon.be/pictures/medialib/studie/EvolutieFaillissementen.pdf>

EVOLUTIE OP 9 MAANDEN WERKING

De nieuwe wet op de gerechtelijke reorganisatie trad al op 1 april in werking, terwijl dit oorspronkelijk in juni verwacht werd. Blijkbaar waren sommige rechtbanken zo verrast dat er ook na 1 april nog drie vonnissen van voorlopige opschorting op basis van het oude gerechtelijke akkoord werden uitgesproken. De laatste hiervan was op 6 april.

De nieuwe toepassing kende dan ook met 25 uitspraken in april 2009 (evenveel als er gerechtelijke akkoorden waren in de eerste drie maanden van 2009) een aarzelende start. Daarenboven spraken slechts een beperkt aantal rechtbanken vonnissen uit. Nadien namen we een stijgend verloop van het aantal vonnissen waar, met de maand juni 2009 als eerste hoogtepunt. In die zin waren de slechts 63 uitspraken van de maand september 2009 –nochtans een recordmaand betreffende faillissementen- ietwat verontrustend.

Vanf de maand oktober 2009 werd aan steeds meer ondernemingen de procedure van gerechtelijke reorganisatie toegekend: van 86 in oktober over 100 gevallen in november en het nieuwe maandrecord van 116 in december.

ALGEMENE WAARNEMINGEN NA 9 MAANDEN WERKING

Buiten de gerechtelijke procedures om voorziet de wet in de mogelijkheid waarbij de schuldenaar aan al zijn schuldeisers of minstens twee van hen een minnelijk akkoord kan voorstellen met het oog op de gezondmaking van zijn financiële toestand of de reorganisatie van zijn onderneming. De partijen bepalen dan vrij de inhoud van een dergelijk 'minnelijk akkoord'. Een dergelijk minnelijk akkoord bindt geen derden. Het akkoord kan ter griffie worden neergelegd en wordt zo op bepaalde punten beschermd tegen een eventuele latere herroeping bij faillissement. Het is perfect logisch dat in die omstandigheden –er is geen vonnis én het gaat over een onderling akkoord- geen publicatie is vereist. Er zijn dus ook geen gegevens over het aantal bedrijven dat de weg van het minnelijk akkoord buiten de gerechtelijke procedures om volgt.

Van de 622 bedrijven die in de loop van 2009 een vonnis verkregen voor het opstarten van de procedure van de gerechtelijke reorganisatie, waren er 28 die reeds voordien in juridische insolventieprocedures waren verwickeld.

Elf bedrijven waren reeds eerder failliet verklaard. Hiervan waren er negen waarvan het faillissement kort nadien was ingetrokken.

Voor de twee anderen werd het faillissement (1999 en 2000) afgesloten (beide in 2004) maar werden de gefailleerden verschoonbaar verklaard.

Voor zeventien ondernemingen was de oude procedure van het gerechtelijke akkoord opgestart maar werd die beëindigd om de dag zelf of kort daarna een vonnis geveld te krijgen onder de nieuwe procedure.

Te noteren valt dat de nieuwe wetgeving uitdrukkelijk bepaalt dat indien een bedrijf binnen de drie jaar een tweede keer een verzoekschrift tot gerechtelijke reorganisatie indient, dit enkel kan onder de procedure van overdracht onder gerechtelijk gezag. Deze redenering wordt duidelijk niet doorgetrokken naar het oude gerechtelijke akkoord.

In principe dient de schuldenaar, dus het bedrijf in moeilijkheden, de opstart van de procedure te verzoeken. De zaak moet binnen de tien dagen na het indienen van het verzoekschrift worden behandeld, uiterlijk acht dagen later volgt een vonnis.

Hoewel de betrokkene reeds bescherming geniet, blijft de aanvraag geheim tot op het moment van vonnis dat de procedure van gerechtelijke reorganisatie open verklaart.

Het vonnis zelf wordt gepubliceerd. De betrokkene heeft dan maximaal zes maanden tijd (verlengbaar tot 12 en uitzonderlijk zelfs 18 maanden) om een oplossing uit te werken en kan kiezen uit drie verschillende procedures (doelen) of reddingsboeien. Zolang de procedure loopt, geniet de ondernemer van een opschorting van betaling voor de bestaande schulden. Anders gesteld: de ondernemer moet gedurende de looptijd van de procedure alle schulden die bestonden op het ogenblik van de opening van de procedure voorlopig niet betalen, nieuwe schulden moeten wel betaald worden. Door de opschorting van betaling krijgt de ondernemer een adempauze om te werken aan één van de mogelijke herstelmaatregelen:

- De procedure van **de reorganisatie door minnelijk akkoord** mikt erop slechts een beperkt aantal schuldeisers (minstens 2) bij de onderhandelingen te betrekken. Het akkoord wordt voorgelegd aan de rechtbank die vervolgens de procedure sluit.
- De procedure van **de reorganisatie door collectief akkoord** streeft ernaar een overeenkomst te maken met alle schuldeisers. Het reddingsplan moet door die schuldeisers bij dubbele meerderheid (meerderheid van de aanwezige schuldeisers die samen de helft van de hoofdsom van alle verschuldigde bedragen vertegenwoordigen) worden gestemd en wordt vervolgens door de rechtbank gehomologeerd. De procedure wordt daarna gesloten.
- De procedure van **de reorganisatie door overdracht onder gerechtelijk gezag** kan door verschillende belanghebbenden worden opgestart en is zuiver gericht op het redden van economische waarde en/of werkgelegenheid. Het volledige bedrijf of onderdelen ervan worden overgedragen (verkocht) aan geïnteresseerde overnemers.

In principe kan de rechtbank bij de opening van de procedure van gerechtelijke reorganisatie 6 maanden tijd toekennen om tot een akkoord of om tot de overdracht te komen. De mediaan ligt op 172 dagen. Het valt hierbij op dat in de loop der maanden die tijdsperiode geleidelijk inkort.

Ook zijn er meerdere gevallen bekend met een uiterst korte looptijd, eentje zelfs waar de rechtbank slechts 21 dagen tijd gaf om een reorganisatie te bewerkstelligen, drie met 28 dagen één met 29 dagen en 3 met 30 dagen. 25% van alle initiëel toegekende procedures loopt over minder dan drie maanden.

Dergelijke korte termijnen worden wellicht vooral toegepast wanneer de rechtbank niet zeker is van de herstelkansen van de onderneming. Na verloop van de eerste korte termijn, kan de rechtbank evalueren of de situatie in de goede richting gaat en zonodig een bijkomende termijn toestaan. Op die manier proberen de rechtbanken de vinger aan de pols te houden bij twijfelgevallen.

VOORLOPIGE WAARNEMINGEN

De in deze paragrafen weergegeven cijfers moeten zonder meer als 'levende getallen' beschouwd worden. Ze zijn het resultaat van een momentopname (15 januari 2010) en zullen per definitie verder evolueren.

Tot en met 15 januari volgde in 22 van de in 2009 opgestarte gevallen een **uitspraak waarbij het doel werd gewijzigd**: 5 gingen er over van minnelijk naar collectief akkoord, 17 stapten over van het collectief akkoord naar de overdracht onder gerechtelijk gezag.

Eveneens tot en met 15 januari noteren we 115 **verlengingen van de initiële opschorting**. De mediaan van de verlenging ligt op 97 dagen, maar er is een verlenging bekend met slechts 14 dagen. In 25% van die eerste verlengingen werd met niet meer dan twee maanden verlengd.

Voor 11 bedrijven werd de opschoringsperiode zelfs al een **tweede keer verlengd**. Voor ruim drie vierde van deze cases is de verlenging niet meer dan 54 dagen.

Aantal vonnissen van opschorting	622
Aantal opschortingen met GEPUBLICEERD PRIMAIR doel	227
aantal opschortingen met <i>minnelijk akkoord</i> tot doel	63
aantal opschortingen met <i>collectief akkoord</i> tot doel	151
aantal opschortingen met <i>gerechtelijke overdracht</i> tot doel	13
Aantal opschortingen met VERMOEDELJK PRIMAIR doel	414
aantal opschortingen met <i>minnelijk akkoord</i> tot doel	65
aantal opschortingen met <i>collectief akkoord</i> tot doel	336
aantal opschortingen met <i>gerechtelijke overdracht</i> tot doel	13
Looptijd van de initiële toegekende opschorting	
<i>gemiddelde looptijd in dagen</i>	140
<i>Minimum aantal dagen</i>	21
<i>Q1 in aantal dagen</i>	92
<i>Mediaan in aantal dagen</i>	172
<i>Q3 in aantal dagen</i>	182
<i>Maximum in aantal dagen</i>	190
Aantal wijzigingen van doel	22
van Minnelijk akkoord naar Collectief akkoord	5
van Minnelijk akkoord naar Overdracht onder Gerechtelijk Gezag	0
van Collectief akkoord naar Overdracht onder Gerechtelijk Gezag	17
Aantal eerste verlengingen van opschorting	115
Looptijd van eerste verlenging van opschorting	
<i>gemiddelde looptijd in dagen</i>	106
<i>Minimum aantal dagen</i>	14
<i>Q1 in aantal dagen</i>	62
<i>Mediaan in aantal dagen</i>	97,5
<i>Q3 in aantal dagen</i>	153,75
<i>Maximum in aantal dagen</i>	197
Aantal tweede verlengingen van opschorting	11
Looptijd van tweede verlenging van opschorting	
<i>gemiddelde looptijd in dagen</i>	58
<i>Minimum aantal dagen</i>	35
<i>Q1 in aantal dagen</i>	36
<i>Mediaan in aantal dagen</i>	36
<i>Q3 in aantal dagen</i>	54,5
<i>Maximum in aantal dagen</i>	182

* de getallen vermeld onder 'aantal opschortingen met VERMOEDELJK PRIMAIR doel' zijn het totaal van het 'aantal opschortingen met GEPUBLICEERD PRIMAIR DOEL' en deze waarvan het doel uit andere gegevens wordt afgeleid.

Voor 131 bedrijven is de opschortende periode reeds afgelopen.

Hiervan zijn er 85 waarvan een sluiting van de procedure is gepubliceerd. 32 hiervan gingen failliet.

Voor 38 bedrijven werd de procedure gewoon beëindigd zonder verder gevolg. Zij werken tot op vandaag dus gewoon verder en kunnen niet langer genieten van enige juridische bescherming.

Voor 22 ondernemingen werd het reorganisatieplan (collectief akkoord) gehomologeerd. Geen enkele hiervan ging tot op heden over de kop. Voor 15 van die ondernemingen werd de sluiting van de procedure gepubliceerd na homologatie van het reorganisatieplan. Ook zonder uitdrukkelijke vermelding stopt de procedure steeds bij de homologatie van het reorganisatieplan.

Voor 7 ondernemingen werd als gevolg van de procedure van overdracht onder gerechtelijk gezag de toestemming tot verkoop gegeven.

In totaal noteerden we tot 15 januari 2010 op de 622 opgestarte procedures 63 faillissementen waarvan er 47 werden uitgesproken voor het einde van de initiële opschortingsperiode.

Voor één bedrijf vonden we publicaties waarbij het faillissement dezelfde dag als die van de toekenning van de procedure van gerechtelijke reorganisatie uitgesproken. Bij nader onderzoek bleek dit een gevolg van een vergissing. In deze case was het faillissement van toepassing.

In 19 faillissementsgevallen werd het faillissement gelijktijdig (d.i.: dezelfde dag) met de sluiting van procedure uitgesproken, in 10 gevallen werd het faillissement na de sluiting van de procedure uitgesproken.

In 31 faillissementsgevallen werd het faillissement uitgesproken zonder dat het afsluiten van de procedure effectief is gepubliceerd. In drie faillissementsgevallen werd het faillissement uitgesproken voor de datum van sluiting van procedure. Dit laatste kan juridisch niet: er moet eerst een einde komen aan de gerechtelijke reorganisatie, anders is een faillissement onmogelijk.

In een geval werd het faillissement uitgesproken binnen de drie dagen na het vonnis van opschorting en wel op bekenenis van de schuldenaar. Mediaansgewijs situeert zich het faillissement 102 dagen na het vonnis waarin de gerechtelijke procedure wordt opgestart.

Einde van de procedure van Gerechtelijke Reorganisatie	131
Aantal sluitingen van procedures	85
aantal sluitingen van procedures zonder homologatie, herroeping of faillissement	38
aantal sluitingen van procedures met homologatie (zonder faillissement)	15
aantal sluitingen van procedures zonder herroeping en met faillissement	30
aantal sluitingen van de procedures met faillissementen en met herroeping van de opschorting	1
aantal sluitingen van procedures met toestemming verkoop en met faillissement	1
Aantal Homologaties zonder (gepubliceerde) sluiting procedure en zonder faillissement	7
Aantal Homologaties zonder (gepubliceerde) sluiting procedure maar met faillissement naderhand	0
Aantal toestemmingen tot verkoop zonder (gepubliceerde) sluiting procedure of faillissement	7
Aantal toestemmingen tot verkoop zonder (gepubliceerde) sluiting procedure maar met faillissement naderhand	0
Aantal faillissementen zonder sluiting, herroeping of voorafgaande homologatie	1
Aantal faillissementen zonder sluiting of homologatie maar waarbij opschorting is herroepen	30
Aantal opschortingen herroepen zonder sluiting, homologatie, verkoop of faillissement	1

HERROEPING VAN OPSCHORTING	
Aantal opschortingen herroepen	32
Aantal opschortingen herroepen zonder faillissement	1
Aantal opschortingen herroepen met faillissement	31
HOMOLOGATIE VAN REORGANISATIEPLAN	
Aantal Homologaties van het reorganisatieplan	22
Aantal homologaties zonder faillissement naderhand	22
aantal homologaties met faillissement naderhand	0
TOESTEMMING TOT VERKOOP	
Aantal toestemmingen tot verkoop	7

FAILLISSEMENTEN	
Aantal faillissementen	63
Aantal opschortingen herroepen met faillissement	31
Aantal faillissementen zonder herroepen opschorting	32
Aantal faillissementen uitgesproken VOOR einde van de initiële opschortingsperiode	47
Aantal faillissementen uitgesproken NA einde van de initiële opschortingsperiode	16
Aantal faillissementen uitgesproken VOOR de sluiting van de procedure	3
Aantal faillissementen uitgesproken TEGELIJK met de sluiting van de procedure	19
Aantal faillissementen uitgesproken NA de sluiting van de procedure	10
Aantal faillissementen uitgesproken ZONDER sluiting van de procedure	31
Looptijd uitspraak faillissement na vonnis initiële opschorting	
<i>gemiddelde looptijd in dagen</i>	107
<i>Minimum aantal dagen</i>	3
<i>Q1 in aantal dagen</i>	69,5
<i>Mediaan in aantal dagen</i>	102
<i>Q3 in aantal dagen</i>	140
<i>Maximum in aantal dagen</i>	245

VRAGEN EN PROBLEMEN

Met de eerste ervaringen komen ook enkele lacunes van de wet op de continuïteit van de ondernemingen steeds duidelijker aan de oppervlakte. Na 9 maanden werking van de wet ontstaan er ernstige vragen bij de leveranciers en andere schuldeisers van de betrokken bedrijven.

Zo vernemen we grote onzekerheid over de te volgen weg om de rechten van de schuldeiser te vrijwaren: de mogelijke pistes (minnelijke reorganisatie, collectief of overdracht) worden niet eenduidig gepubliceerd waardoor het voor de schuldeisers inderdaad koffiedik kijken is.

De wet stelt dat het vonnis, dat de procedure van gerechtelijke reorganisatie open verklaart, door toedoen van de griffier binnen een termijn van vijf dagen na dagtekening bij uittreksel bekend gemaakt moet worden in het Belgisch Staatsblad (artikel 26 paragraaf 1).

Moeten vermeld worden: identificatiegegevens, datum van het vonnis, naam van de gedelegeerd rechter en de eventuele gerechtsmandatarissen, en indien mogelijk het tijdstip voorzien voor de stemming van het reorganisatieplan. Het doel van de procedure wordt ter zake niet uitdrukkelijk vermeld.

In de praktijk stellen we vast dat van de 622 vonnissen slechts in 227 gevallen het doel effectief werd gepubliceerd (hierboven weergegeven onder 'gepubliceerd PRIMAIR doel'). Daarnaast maken vormvereisten het soms mogelijk ook bij niet-publicatie ervan het doel van de reorganisatie toch te herkennen (soms retroactief). In totaal is zo van 414 op 622 vonnissen het doel met grote waarschijnlijkheid gekend.

Indien de schuldenaar een procedure met minnelijk akkoord tot doel aangaat, is er in principe geen nadelig gevolg voor de schuldvordering van een schuldeiser zolang die schuldeiser geen deel uitmaakt van dat minnelijk akkoord.

Anderzijds wil de schuldeiser, bij gebrek aan kennis over het doel van de procedure, erover waken dat de betrokken verantwoordelijken (bedrijfsleiders, gedelegeerd rechter, gerechtsmandataris...) op de hoogte zijn van die schuld. Dit om er zeker van te zijn dat hij zijn rechten kan doen gelden bij een collectief akkoord of bij een overdracht onder gerechtelijk gezag.

Daarnaast eist de wet dat de schuldenaar de schuldeisers individueel in kennis stelt van de vonnisgegevens binnen een termijn van veertien dagen te rekenen vanaf de dag waarop het vonnis dat de procedure goedkeurt is uitgesproken.

Verder dient de schuldenaar zelf zijn boekhoudkundige staat over te maken aan de rechtbank. De nieuwe wet vraagt ook niet meer dat de schuldeiser aangifte doet.

Nochtans, in de praktijk komt het –net bij bedrijven in moeilijkheden vaker dan elders- voor dat de schuldenaar administratief in gebreke blijft en dus geen volledig zicht heeft op zijn openstaande schulden en/of schuldeisers. Het is zodoende zeer denkbaar dat een schuldeiser niet op de hoogte wordt gebracht.

Hierdoor voelt de schuldeiser zich verplicht zichzelf te informeren over de evolutie en publicaties ter zake.

De goed georganiseerde schuldeiser zal dus, zeker omdat de gevolgde procedurepiste niet steeds gekend is, de berichten van kennisgeving vanwege de schuldenaar niet afwachten maar –zoals eertijds- zelf zijn aangifte willen indienen.

Echter, er is geen aangifte meer mogelijk. Wel kan men in overeenkomstig artikel 20 als schuldeiser altijd inzage vragen in het dossier van gerechtelijke reorganisatie waardoor men weet wat het doel van de procedure is. Tevens kan de schuldeiser zijn schuldvordering neerleggen in dit dossier wat geldt als ingebrekestelling van de schuldenaar en de verjaring stuit.

Deze bepaling is slecht gekend, maar biedt dus een goede oplossing voor alle schuldeisers die vrezen uit de boot te vallen, het is een soort alternatieve vorm van aangifte.

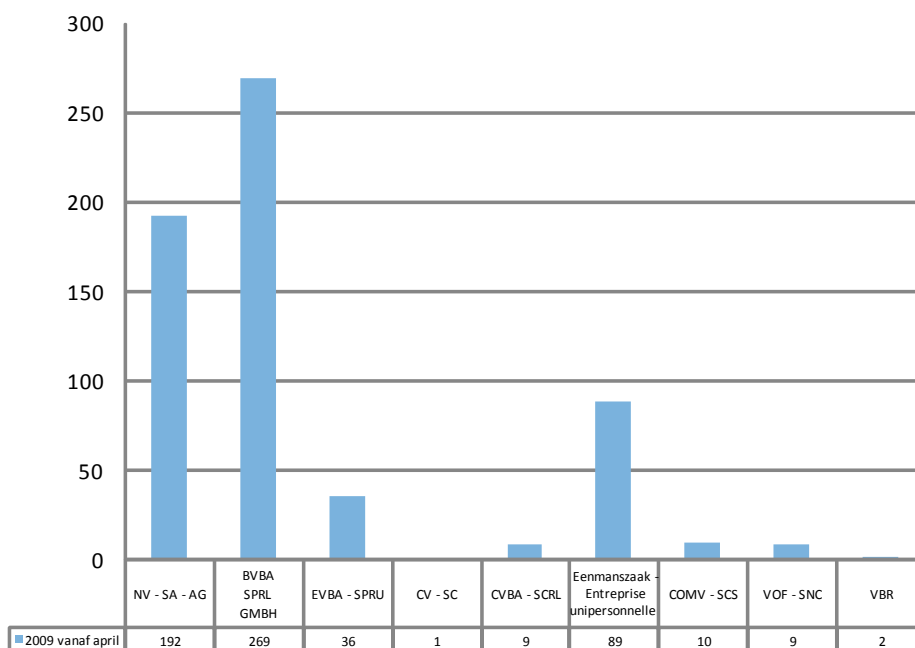
Toch blijkt daarbij grote onduidelijkheid over het aanspreekpunt (aan wie moet een overzicht van de vorderingen worden bezorgd?). De voornoemde onduidelijkheden creëren dus ook extra werklast bij de gedelegeerd rechter en de eventuele gerechtsmandataris.

Tot slot vernemen wij onduidelijkheden met betrekking tot wat er moet gebeuren met niet vervallen facturen of met bijvoorbeeld een factuur met afbetalingstermijnen.

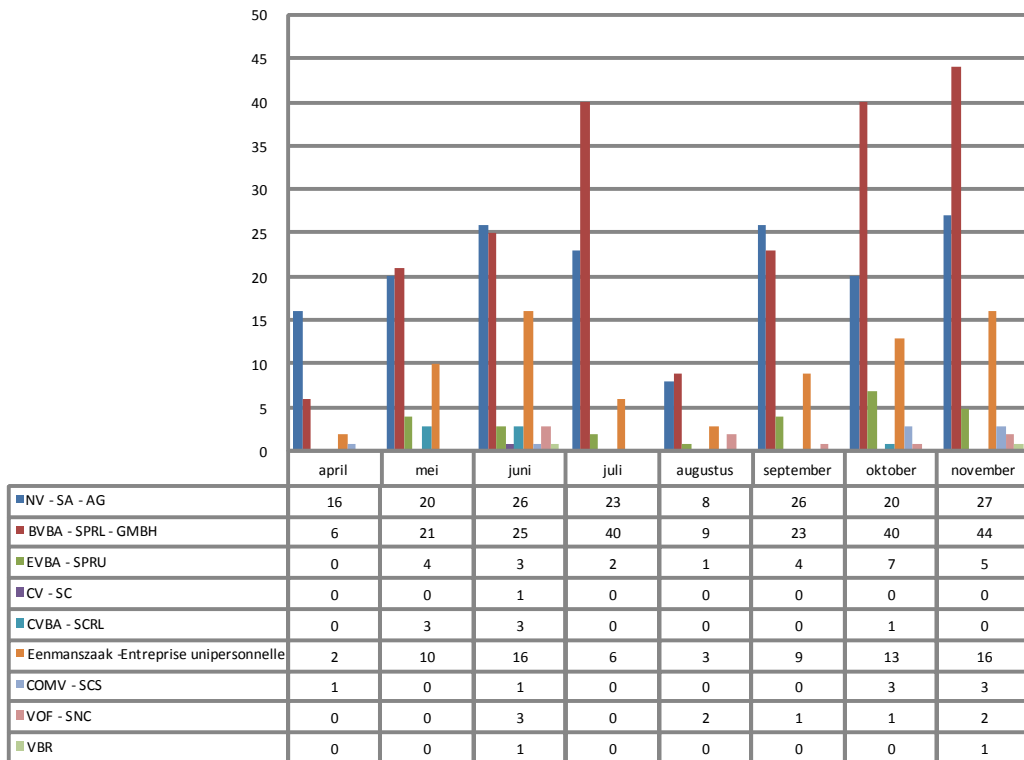
GERECHTELIJKE REORGANISATIE: NAAR RECHTSVORM

Het ligt in de uitdrukkelijke bedoeling van de wetgever de procedure van de gerechtelijke reorganisatie ook toegankelijker te maken voor de kleinere onderneming. Hoewel nog altijd een disproportioneel aantal nv's (nv's zijn gewoontegetrouw de grotere ondernemingen) zich op de procedure van de gerechtelijke reorganisatie beroepen, zijn er naar verhouding beduidend meer eenmanszaken en bvba's dan voorheen die hun moeilijkheden via de toepassing hopen op te lossen. De beoogde grotere toegankelijkheid van de procedure, de gediversifieerde procedurmogelijkheden en het feit dat het geheel in vergelijking met de vorige wetgeving beduidend goedkoper blijkt, wordt gunstig ervaren.

2009 vanaf april: gerechtelijke reorganisaties volgens rechtsvorm

Gerechtelijke reorganisatie per rechtsvorm per maand

GERECHTELIJKE REORGANISATIE: NAAR SECTOR

Observeren we de faillissementen van de afgelopen maanden en jaren, dan zijn steevast de horecabedrijven de grootste faillissementenleveranciers. Niet zo wat betreft die bedrijven die zich via de gerechtelijke reorganisatie een reddingsboei aanmeten.

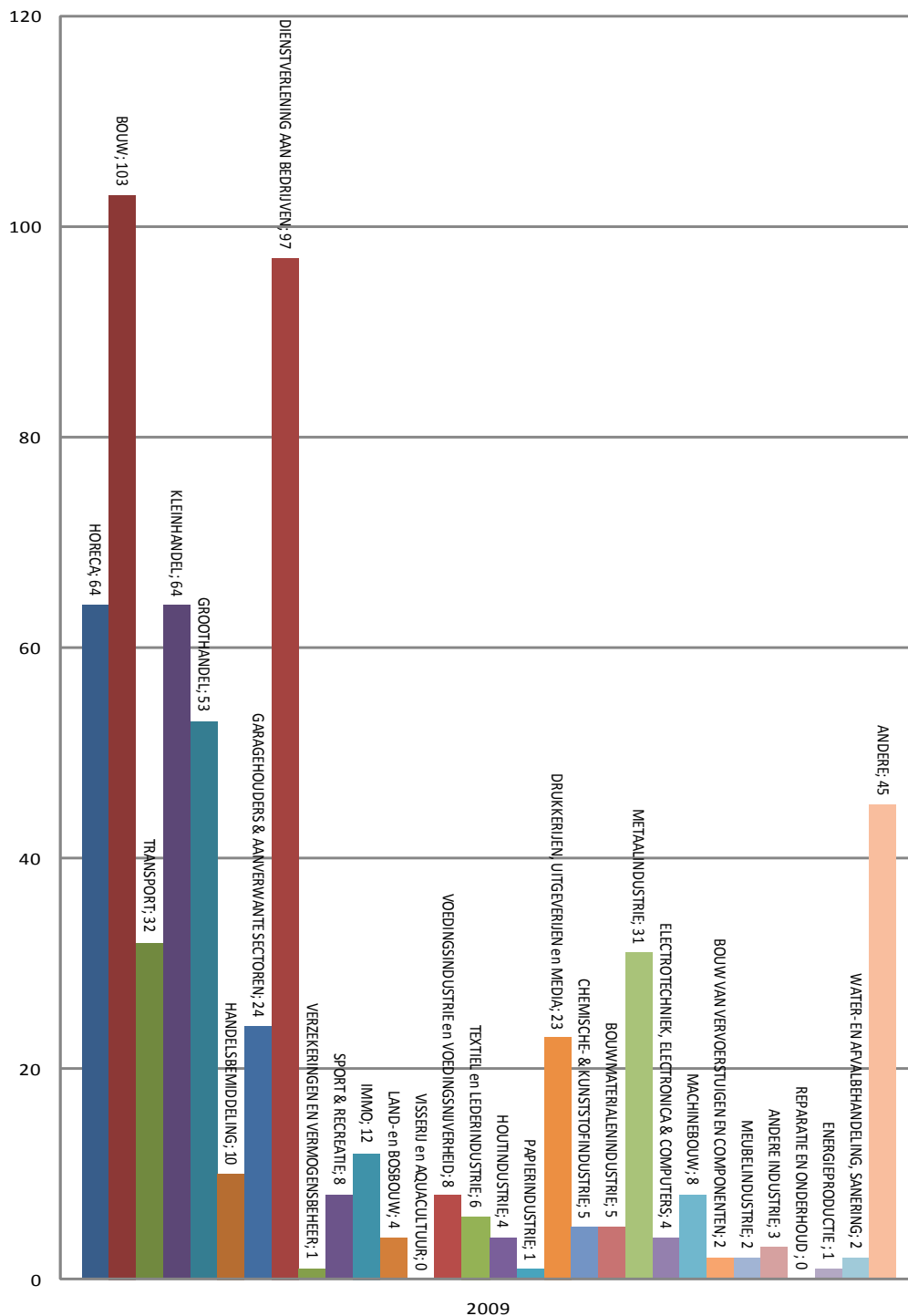
De bouwnijverheid was in 2009 de sterkst vertegenwoordigde gebruiker (103), gevolgd door de sector van de dienstverlening aan bedrijven (consulting, accountancy, ...) (97). Pas dan komen de kleinhandel (64) en de horecazaken (64).

Binnen de meer industriële sectoren blijkt vooral de metaalindustrie (31) zich op de welwillendheid van rechtbank en leveranciers te beroepen.

Ondanks de bedenking dat het in vergelijking met de vele bedrijven die in moeilijkheden verkeren om kleine getallen gaat, is deze verhouding zonder meer opvallend. Men kan vermoeden dat net deze sectoren in het bijzonder met vooral acute liquiditeitsproblemen worden geconfronteerd, wat de bedrijfsleider aanzet tot het indienen van een verzoekschrift dat de procedure inleidt.

Inderdaad tonen eerdere –interne- Graydon-waarnemingen aan dat het net de hoofdleveranciers zijn die deze sectoren beleveren die de recente maanden systematisch zeer stringente betalingsvoorwaarden (tot en met het uitsluitend leveren tegen cashbetaling) hebben ingevoerd en aan hun klanten opgelegd. Omgekeerd blijkt ook uit een recente Graydon-studie (13 januari 2010) dat net binnen de bouwnijverheid de betalingsmoraal serieus is aangescherpt.

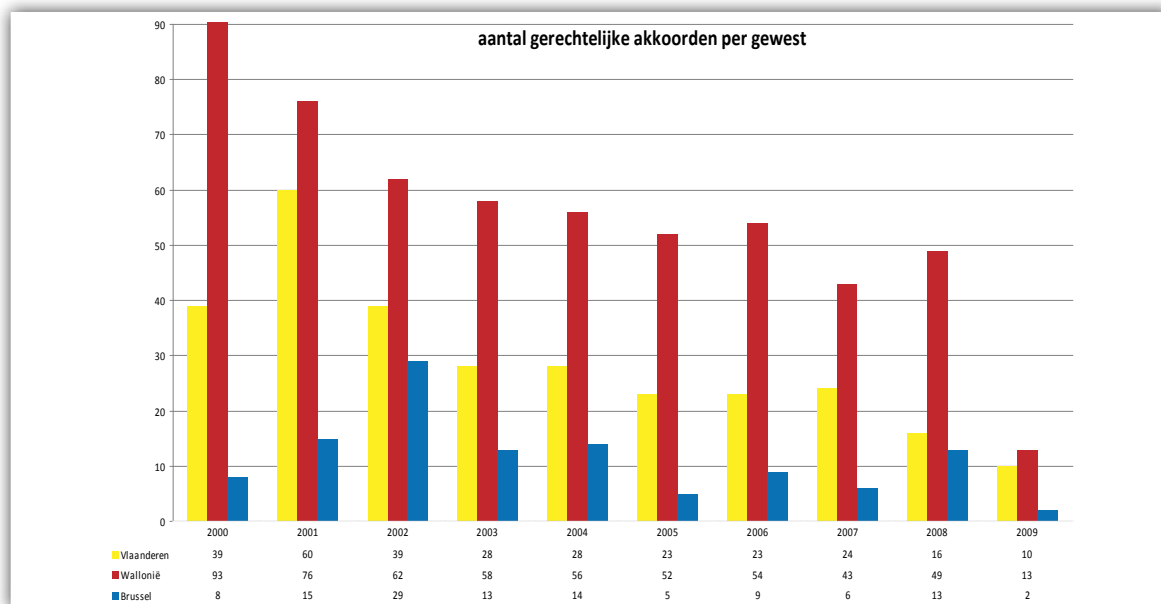
Gerechtelijke reorganisaties per activiteit

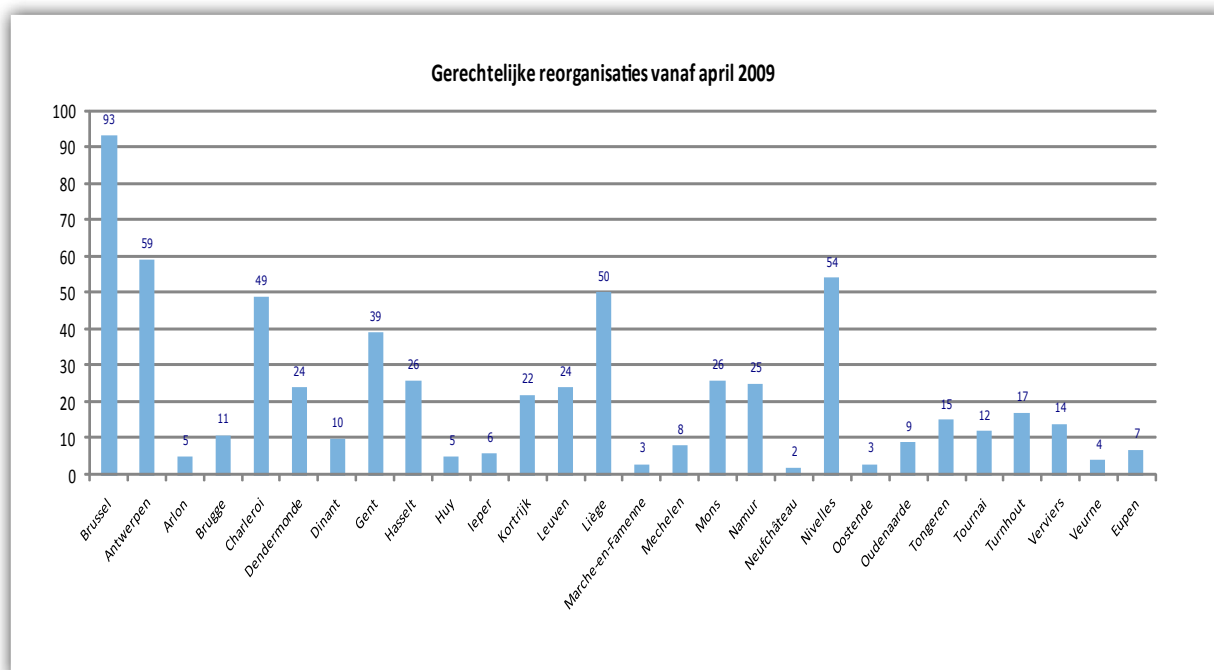
GERECHTELIJKE REORGANISATIE: REGIONAAL EN PER ARRONDISSEMENT

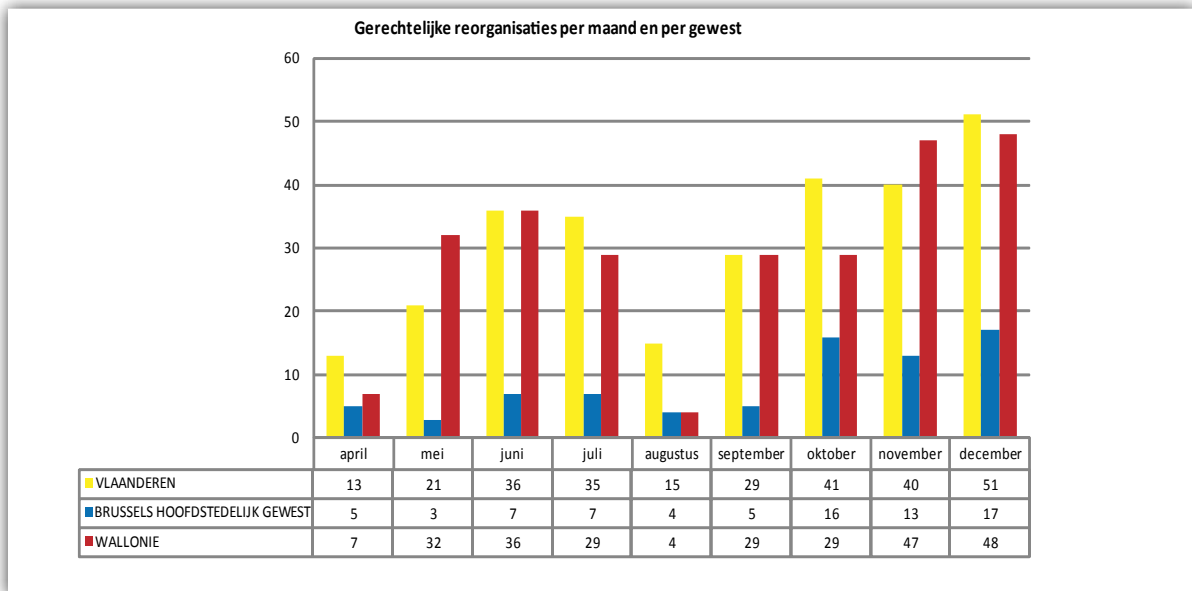
De toepassing van de vroegere wetgeving was een materie die beduidend frequenter werd waargenomen op de Waalse rechtbanken. Steevast waren de arrondissementen Nijvel en Charleroi, het laatste jaar zelfs Verviers, koplopers.

Zo werden in 2008 16 vonnissen van voorlopige opschorting op basis van de wet op het gerechtelijke akkoord in Vlaanderen genoteerd, 13 in Brussel maar 49 in Wallonië. Nijvel sprak 10 vonnissen uit, in Verviers telden we er 8.

De toepassing van de nieuwe wet op de gerechtelijke reorganisatie toont een gevarieerder beeld. Nog steeds is Brussel koploper, echter gevolgd door Antwerpen en dan pas Nijvel. Inderdaad, ook op de andere Vlaamse rechtbanken worden behoorlijk wat vonnissen uitgesproken. Zelfs binnen het arrondissement Ieper, waar men zich na het L&H-debacle nooit meer aan een gerechtelijk akkoord had gewaagd, tellen we reeds zes vonnissen.

CONCLUSIE

De duidelijke verhoging van het aantal bedrijven in moeilijkheden die van de nieuwe reddingsprocedure gebruikmaken is bemoedigend en toont aan dat de nieuwe wetgeving als duidelijk beter en efficiënter wordt gepercipieerd. Zeker de hausse van het recente kwartaal doet hopen dat de mogelijkheden die de wetgeving biedt beetje bij beetje aanslaan.

Eenzijds stellen we vast dat het aantal bedrijven dat een oplossing voor zijn problemen zoekt via de Belgische variant op de 'chapter 11'-procedure meer dan **vertienvoudigt**.

Anderzijds blijkt dit nog steeds een **peulschil in vergelijking met de 9.515 faillissementen** die dit jaar werden uitgesproken, een **uiterst klein fragment in vergelijking met de ongeveer 45.000 ondernemingen die op dit ogenblik in zware moeilijkheden verkeren**. Moet echter ook opgemerkt worden dat zeker de toename van de procedures van gerechtelijke reorganisaties de faillissementsstatistieken met enkele honderden cases hebben getemperd.

Eerdere Graydon-publicaties, uitgevoerd in samenwerking met KUL-Lessius, toonden duidelijk aan dat het mislukken van de oude wet op het gerechtelijke akkoord **minstens deels te wijten was aan een gebrek aan publiciteit**. Inderdaad waren vele consultants, zeker na een aantal 'mislukte' gerechtelijke akkoorden in de beginperiode (1998 en later), uiterst sceptisch (het voorgeborchte van het faillissement) ten overstaan van de oude wetgeving, in die mate zelfs dat een bedrijfsleider van een bedrijf in moeilijkheden eenvoudigweg niet werd geïnformeerd over het bestaan van de optie.

Daarnaast blijft de vaststelling dat RSZ-administraties zich steevast verzetten tegen een mogelijke regeling waarbij een gedeelte van de RSZ-schuld wordt kwijtgescholden. Dit kan het welslagen van collectieve procedures in het bijzonder bemoeilijken.

Na negen maanden werking kunnen uiteraard nog geen diepgaande conclusies worden getrokken. Wel is duidelijk dat de wet eerst werd 'geproefd' en nu geleidelijk aan meer wordt toegepast.

De bedrijfsleider moet inzien dat de wet wel degelijk ook voor hem of haar een reddingsboei biedt, mits de reorganisatie in een fase van **beginnende problemen** wordt aangegaan en niet wordt gezien als allerlaatste reddingsboei. Daarom moet des te meer geageerd worden om te vermijden dat de negatieve perceptie die heerste over de oude wet op het gerechtelijke akkoord overslaat op de nieuwe wet op de continuïteit van de ondernemingen.

Wil dus de overheid de nieuwe wet op de gerechtelijke reorganisatie werkelijk kans op slagen geven, dan is een **doorgedreven campagne meer dan aangewezen**.

Dit is niet alleen overheidstaak, maar een opdracht voor elke belangenorganisatie die erop mikt zowel de bedrijfsleider, het bedrijf als dusdanig, als de werknemer te verdedigen.

Na negen maanden werking komen ook de problemen waarvoor de wet geen oplossing biedt duidelijk aan de oppervlakte. Doordat de regelgeving onvoldoende duidelijk blijkt met betrekking tot de publicatievereisten inzake de keuze van de herstelmaatregelen, groeit langs schuldeiserskant de onzekerheid. Omdat schuldenaars het soms (ongewild) nalaten hun schuldeisers op de hoogte te brengen, omdat de regelgeving inzake publicaties niet steeds gevolgd wordt waar het moet (collectief akkoord), ziet de leverancier zich meer dan ooit verplicht de evolutie van zijn cliënteel ter zake nauwkeurig op te volgen. Daarenboven moet –gezien het bestaan van drie procedures- de leverancier extra inspanningen leveren om te weten te komen waar hij staat. Dit genereert extra werklast, zowel bij de schuldeiser als bij de rechtbanken.

Voor meer informatie kan u terecht bij:

Eric Van den Broele

T: 03 280 88 55 (tot +/- 14.00 uur)

M: 0495 71 02 36 (moeilijker bereikbaar tussen 14.00 en 16.30 uur)